

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžrk/5/2018
Identifikačné číslo spisu: 4016200330
Dátum vydania rozhodnutia: 17.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4016200330.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a sudcov Mgr. Viliama Pohančenika a JUDr. Anny Peťovskej, PhD. v právnej veci pôvodného žalobcu: C. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., právne zastúpeného: LawService, s.r.o., so sídlom Stráž 3/223, Zvolen, IČO: 36 861 723, proti sťažovateľovi 1/ (pôvodne žalovanému): Okresný úrad Nitra, so sídlom Štefánikova trieda 69, Nitra, za účasti sťažovateľa 2/ (pôvodne ďalší účastník v 1. rade): Krajská prokuratúra Nitra, so sídlom Damborského 1, Nitra, v 2. rade: X. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom M., o preskúmanie zákonnosti oznámenia žalovaného č. OU-NR-OOP5-2016/003361-4, UPo 24/2015-4 zo dňa 15. januára 2016 a rozhodnutia Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru č. UP 28/2015-8 zo dňa 2. novembra 2015, v konaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 26S/10/2016-148 zo dňa 24.05.2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť sťažovateľov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 26S/10/2016-148 z dňa 24.05.2018 z a m i e t a.

Pôvodnému žalobcovi priznáva proti sťažovateľovi 1/ nárok na úplnú náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Nitre zrušil oznámenie žalovaného č. OU-NR-OOP5-2016/003361-4, UPo 24/2015-4 zo dňa 15.01.2016 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Krajský súd z obsahu administratívneho spisu zistil, že žalovaný podaním pod č. OU-NR-OOP5-2016/003361-4 UPo 24/2015-4 zo dňa 15.01.2016 žalobkyni oznámil, že jej odvolanie proti rozhodnutiu zo dňa 02.11.2015 bolo podané oneskorene. Uviedol, že rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu č. UP 28/2015-8 zo dňa 02.11.2015 bolo adresované obom účastníkom konania doporučené do vlastných rúk, pričom žalobkyňou bolo fyzicky prevzaté dňa 25.11.2015. Poukázal na ustanovenie § 24 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov s tým, že rozhodnutie zo dňa 02.11.2015 bolo žalobkyni ako účastníčke konania v zmysle tohto zákonného ustanovenia právne doručené dňa 16.11.2015 fikciou doručenia (prvý pokus o doručenie zásielky bol vykonaný dňa 10.11.2015, druhý pokus o doručenie spolu s uložením zásielky na pošte dňa 11.11.2015,

nevyzdvihnutie zásielky do troch dní od uloženia - deň 16.11.2015), aj keď si žalobkyňa fyzicky prevzala rozhodnutie dňa 25.11.2015. V oznámení ďalej uviedol, že dňa 07.12.2015 (pondelok) odovzdala žalobkyňa na poštovú prepravu na doručenie žalovanému odvolanie proti rozhodnutiu č. UP 28/2015-8 zo dňa 02.11.2015. Zo všetkých uvedených skutočností vyplýva, že odvolanie proti rozhodnutiu zo dňa 02.11.2015 bolo podané oneskorene, pretože bolo správne orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, zaslané na poštovú prepravu a doručené po márnom uplynutí zákonnej 15-dňovej lehoty.

2. V závere oznámenia žalovaný uviedol, že preskúmal podané odvolanie žalobkyne proti rozhodnutiu zo dňa 02.11.2015 v zmysle ustanovenia § 60 správneho poriadku a dospel k záveru, že podanie oneskoreného odvolania zo dňa 07.12.2015 zaslané na poštovú prepravu dňa 07.12.2015 a doručené správne orgánu dňa 08.12.2015 neodôvodňuje obnovu konania, ani zmenu alebo zrušenie rozhodnutia mimo odvolacieho konania.

3. Krajský súd ako rozhodujúcu okolnosť hodnotil skutočnosť vyplývajúcu z doručky pripojenej k rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa zo dňa 02.11.2015, a to, že k reálnemu prevzatiu zásielky s rozhodnutím zo strany žalobkyne došlo dňa 25.11.2015, teda v úložnej dobe na prevzatie zásielky. Doručka v tomto prípade preukazuje, že došlo k reálnemu fyzickému prevzatiu zásielky žalobkyňou. Krajský súd poukázal na novšiu judikatúru Najvyššieho súdu SR (napr. rozhodnutia v konaní pod sp. zn. 3Sžp/6/2013 zo dňa 17.09.2013, 4Sžo/67/2014 zo dňa 06.10.2015, 4Sžo/85/2015 zo dňa 01.03.2016, 3Sžo/101/2015 zo dňa 30.03.2016, 6Sžo/81/2015 zo dňa 25.01.2017, 3Asan/2/2016 zo dňa 22.02.2017, 3Sžo/245/2015 zo dňa 25.04.2017), z ktorej vyplýva uprednostnenie faktického doručenia zásielky pred fiktívnym doručením v zmysle ustanovenia § 24 ods. 2 správneho poriadku v znení účinnom do 30.06.2017 s akcentom na princíp právnej istoty adresátov. Najvyšší súd Slovenskej republiky napr. v uznesení zo dňa 30.03.2016 pod sp. zn. 3Sžo/101/2015 okrem iného uviedol, že „k aplikácii ustanovení náhradného doručenia môže dôjsť iba v prípade, že nedošlo k reálnemu doručeniu. Doručenie je skutkovou otázkou. V danom prípade doručenie, a to náhradné doručenie a aj reálne doručenie preukazuje jedna a tá istá doručka. Z doručky je zrejmé, že došlo ku konkurencii spôsobov doručovania zásielky tým, že v priebehu odbernej lehoty si adresát zásielku reálne prevzal. Pokiaľ doručka, z ktorej správny orgán vychádza preukazuje súčasne reálne doručenie, správny orgán už skutočnosti týkajúce sa náhradného doručenia neskúma. Náhradné doručenie je iba subsidiárnym prostriedkom doručovania písomností, jeho okolnosti musia byť vždy riadne preukázané, spravidla vyžaduje ďalšie dokazovanie. Uprednostnenie náhradného doručenia na základe toho istého dôkazného prostriedku nemožno považovať za ústavne konformné podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy v spojení s čl. 46 ods. 2 Ústavy SR. V tejto súvislosti najvyšší súd reflektuje rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu SR, a to nález II. ÚS 65/2010-49.“

4. Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť, každý samostatne, žalovaný (sťažovateľ 1/) a ďalší účastník - Krajská prokuratúra v Nitre (sťažovateľ 2/).

5. Sťažovateľ 1/ v kasačnej sťažnosti uviedol, že má za to, že v oznámení o vybavení oneskoreného odvolania č. UPo 24 4, OU-NR-OOP5-2016/003361-4 z 15.01.2016 postupoval v súlade so znením § 24 správneho poriadku (v znení platnom v rozhodnom čase), keďže vychádzal z údajov na doručke, ktorá je pri riadnom vyhotovení verejnou listinou, pričom dôkazné bremeno preukázania nesprávnosti doručky znáša adresát, nie správny orgán ako odosielateľ zásielky. Ako žalovaný vychádzal z prezumpcie správnosti doručky ako verejnej listiny s prihliadnutím aj na právny názor vyjadrený v rozhodnom čase v aktuálnom rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžd/20/2011 zo dňa 25.04.2012 a v náleze Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 278/2011-13 z 16.06.2011. Poukázal na to, že k legislatívnej zmene v znení § 24 ods. 2 správneho poriadku ohľadom fikcie doručenia, došlo až novelou zákonom č. 149/2017 Z. z. s účinnosťou od 01.07.2017. V dôvodovej správe k zákonu č. 149/2017 Z. z. bolo uvedené, že vtedajšia právna úprava fikcie bola voči občanom nespravodlivá. Ďalej namietal, že krajský súd pri skúmaní fikcie doručenia išiel nad rámec žalobných bodov. Žalovaný ďalej namietal, že vo veci samej je vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie nevykonateľné, pretože aktuálnym vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti v katastrálnom území W., je spoločnosť Jaguar Land Rover Slovakia, s.r.o. na základe V 11357/2017 - číslo zmeny 118/2018 v podiele 1/1, a teda žalobkyňa ani X. Z. ako účastníci konania o proteste prokurátora a konania o návrhu na vklad č. V 5840/2015 nie

sú vlastníkami predmetnej nehnuteľnosti. Sťažovateľ 1/ navrhoval, aby kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Sťažovateľ 2/ v kasačnej sťažnosti zo dňa 01.10.2018 okrem skutočností týkajúcich sa veci samej namietal, že tvrdenie súdu, že k aplikácii zákonných ustanovení o náhradnom doručovaní mohlo dôjsť iba v prípade, ak nedošlo k reálnemu doručeniu nemalo v rozhodnom čase (dňa 15.01.2016, keď správny orgán fikciu použil) oporu v zákone a ani v ustálenej judikatúre. Krajský súd v odôvodnení rozsudku ani žiadny zákon, o ktorý by svoj názor oprel neoznačil. Navyiac, ak súd v odseku 26 odôvodnenia rozsudku na podporu svojho názoru argumentuje uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 30.03.2016 č. k. 3Sžo/101/2015, je to prinajmenšom nelogické. Veď správny orgán dňa 15.01.2016 nemohol mať o ňom vedomosť. Krajský súd touto argumentáciou podľa sťažovateľa porušuje aj ustanovenie § 135 odsek 1 Správneho súdneho poriadku, podľa ktorého na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy. Posledná veta vyššie citovaného § 24 odsek 2 Správneho poriadku v znení účinnom do 30.06.2017 predstavovala v rozhodnom čase (15.01.2016) výnimku zo zásady, že doručenie pôsobí až od okamihu keď sa písomnosť dostala do rúk adresáta. Bez ohľadu na to, či sa adresát o uložení úradnej zásielky na pošte fakticky dozvedel alebo nedozvedel zo zákona vyplývalo, že uplynutím zákonnej trojdňovej sa malo za to, že mu bola písomnosť doručená - išlo o právnu fikciu doručenia písomnosti. Tento právny názor bol všeobecne akceptovaný dlhé roky nie len orgánmi verejnej správy, ale aj ustálenou judikatúrou. Sťažovateľ 2/ má za to, že žalovaný pochybil, keď v tejto veci v súlade s vtedy platným právom a známou judikatúrou aplikoval fikciu doručenia a odvolanie žalobkyne vyhodnotil ako oneskorene podané. Navrhoval, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

7. Žalobca v zastúpení advokátom, vo vyjadrení zo dňa 16.10.2018 ku kasačným sťažnostiam uviedol, že žaloba bola podaná dňa 07.04.2016, za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku. Povinné právne zastúpenie pri spisaní žaloby upravilo až ust. § 49 SSP). Poukázal na povinnosť ústavne konformného výkladu podľa čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Pozitivistický právny prístup je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Zákon nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa práv zákon sleduje.

8. Žalobca ďalej uviedol, že podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR z 19. marca 2018 sp. zn. 3 Cdo 198/2017: „Nový, teda judikatúrou nanovo, prípadne inak formulovaný právny názor sa aplikuje aj do minulosti (retrospektívnej). Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza. Pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu, iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti. Súd, ktorý rozhoduje po zmene judikatúry, nemôže vedome aplikovať nesprávny, judikatúrou už prekonaný názor. Nový právny názor je vzhľadom na to potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Tým sa prípustné retrospektívne pôsobenie zmeny judikatúry líši od neprípustného retroaktívneho pôsobenia právnych noriem.“ Z uvedeného vyplýva, že argumentácia kasačného sťažovateľa ohľadom neprípustnosti posudzovania podľa novej judikatúry nemôže obstať. Žalobca len dodáva, že rozhodovacia činnosť Najvyššieho súdu SR vychádzala z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky, a to z nálezu sp. zn. II. ÚS 65/2010-49.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk <. (§ 137 ods. 2 a 3 SSP).

10. Kasačný súd konštatuje, že v tomto štádiu konania bola predmetom konania iba procesná otázka včasnosti podania odvolania žalobcom ako účastníkom administratívneho konania. Táto procesná otázka závisela od výkladu, ktorý správne ustálil krajský súd.

11. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy SR výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

12. Podľa § 24 ods. 2 zák. č. 71/1976 Zb. (Správny poriadok) v znení účinnom do 30.06.2017 ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

13. Povinnosť uplatňovať zákony v súlade s Ústavou sa podľa čl. 152 ods. 4 vzťahuje nielen na súdy, ale aj na orgány verejnej správy a prejavuje sa v ústavne konformnom výklade a uplatnení ustanovení o doručovaní. Princíp právnej istoty adresáta zásielky narušovala fikcia doručenia, ktorá vznikala počas úložnej lehoty. Pre adresátov bolo nelogické, prečo by im bola poštou doručovaná zásielka, u ktorej už doručenie vzniklo, najmä keď na doručeníke svojim podpisom potvrdzovali prevzatie zásielky dátumom doručenia. Najvyšší súd preskúmal tieto veci z hľadiska čl. 152 ods. 4 Ústavy SR a dospel k záveru, že ak tá istá doručeníka obsahovala údaje pre fikciu doručenia a súčasne obsahovala podpis adresáta s dátumom o reálnom doručení, tak reálne doručenie má v zmysle ústavne konformného výkladu prednosť, pretože chráni právnu istotu adresáta.

14. Kasačný senát v danom prípade vychádza z vlastnej prejudikatúry založenej rozhodnutím 3Sžp/6/2013 zo dňa 17.09.2013, kedy sa prvýkrát zaoberal touto otázkou. Túto judikatúru možno hodnotiť v súčasnosti už za konštantnú. Nie je tvorená iba jedným rozhodnutím, ale postupne časovo nadväzujúcimi rozhodnutiami ďalších senátov najvyššieho súdu tak, ako to uviedol krajský súd.

15. Doručeníka v tomto prípade preukazuje, že došlo k reálnemu fyzickému prevzatiu zásielky žalobcom. Krajský súd poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu SR (napr. rozhodnutia v konaní pod sp. zn. 3Sžp/6/2013 zo dňa 17.09.2013, 4Sžo/67/2014 zo dňa 06.10.2015, 4Sžo/85/2015 zo dňa 01.03.2016, 3Sžo/101/2015 zo dňa 30.03.2016, 6Sžo/81/2015 zo dňa 25.01.2017, 3Asan/2/2016 zo dňa 22.02.2017, 3Sžo/245/2015 zo dňa 25.04.2017), z ktorej vyplýva uprednostnenie faktického, reálneho doručenia zásielky pred fiktívnym doručením v zmysle ustanovenia § 24 ods. 2 správneho poriadku v znení účinnom do 30.06.2017 s akcentom na princíp právnej istoty.

16. V kasačnom konaní bola posudzovaná iba procesná otázka. Vyhovením kasačnej sťažnosti nemožno prejudikovať rozhodovanie vo veci samej.

17. O trovách kasačného konania rozhodol podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s ustanoveniami § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 SSP a contrario tak, že žalobkyni priznal proti sťažovateľovi náhradu trov kasačného konania z dôvodu úspechu v kasačnom konaní.

18. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd SR v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.